

HISTÒRIES DE TARDOR

L'heroica joveneta adormia la impotència. Qui devia ser, aquell senyor que la renyia? Sí, sí que se'n recordava: era el rector de la ciutat.

El seu crim tampoc era massa pèrfid —unes paraules a la taula—, però prou per a rebre una visita. El líquid roig que tothom té al cos li pujava al cap. Els seus ulls també destacaven, mes no pas d'alegria. La llengua i tot allò que té al voltant li cremava com les fogueres diàries de les places: parlar significaria la mort. Paraules l'atacaven encara. Quant feia que no havia escrit res? Sí, eren dotze els anys des de la prohibició de l'escriptura.

«Em dic Sofia, per tant sé»: aquest havia estat el maleït joguet de paraules. En veritat, no sabia ben bé què significava; però la seva mare s'ho havia dit de petita, probablement. En tot cas, els ulls estaven plorosos. Queia la suor. Les cames li trontollaven com les fulles dels salzes, roures i bedolls. Tampoc era una de les perverses revolucionàries, per què l'havien de tractar així...

Pèrfid! Inaudit! Com s'atrevia, a tal traïció? La nostra criminal deuteragonista no només "havia escrit"; sinó que, a més a més, sabia què significava el seu nom. El censor la mirava de dalt a baix. Es preguntava si, com ell, canviaria i es tornaria un bon ciutadà. Fins i tot una rectora. Quins temps! Va recordar les primeres vagues, aquelles de la seva inexperiència. Anava a totes. Sobretot quan van començar a prohibir els llibres. Aquest no havia estat el primer pas —primer van degradar l'escriptura a textos de dues hores per a "evitar plagis"—; mes va significar el final del procés, d'aquell que et deien boig si assenyalaves. Però allò eren històries de la seva joventut. Ara era un bon ciutadà.

El bon ciutadà va donar un cop a la taula. Tremolava la faldilla obligatòria. «Com tornis a fer al·lusió a qualsevol element clàssic, hauré d'informar-ho al govern. Saps què passarà, oi?, amb la feina del teu pobre pare. Una paraula grega més i veuràs una veritable *catàstrofe*,» va dir així en llengua nacional, única en la seva legalitat. No es va adonar que la perversa revolucionària no l'havia entès; estava massa distret per a fixar-se en l'evidència del seu propi crim. El torn havia acabat.

Vilallarnova era gris. Sempre ho havia estat. Encalmada, delicada i fidel: aplicava primera les directrius del govern Vilallarnova. L'aire tardorenc no es notava massa, en veritat. Però era present a la decadència de les agrisades fulles, fragments de petites històries que es trencaven, ballaven i es tornaven a trencar, pintades en grisalla al so d'una melodiosa indiferència.

El pas de l'heroi, en apropar-se als carrers antics, alleugerava les distàncies. Com tota Vilallarnova, la zona encara esdevenia grisa als ulls, mateix color que la política vilallarnovenca. Però s'apropava a l'únic indret que encara era en pretèrit. Li encantaven els cartells d'aquells carrers. Per què no els havien tret abans? No ho sabia, però sota la seva regència no desapareixerien. Els colors, els contrastos... Tenien lletres! «Per a mostrar la repugnància d'aquestes,» deia als enemics. Es delectava en la simplicitat dels guarismes i la contundència de les grafies que, per als seus ulls experts, era capaç d'entendre. No, mai trauria aquells cartells.

Igualment, en la meitat que qualsevol va arribar a casa seva. La seva llar. Era la seva llar. Vilallarnova el seu domini; però no tenia cap control sobre aquella casa. Quan les pètries mans oloraven els llibres... perdia tot el control del seu propi cos. El seu treball era controlar cada paraula, cada pensament de la Grisenca. En això era perfecte. Els seus companys se sorprenien fins a quin punt ho aconseguia. Si calia, trencava els problemes anys abans que comencessin, tal com havia fet aquell mateix matí amb la noieta. Així havia aconseguit que la Grisenca no tingués cap crim violent. Així d'eficient era destruint el pensament crític. Però quan es tractava de controlar-se a si mateix... no era possible. Era impossible.

«Com era tan bo?,» sempre li preguntaven els nens sempre que visitava les escoles. Sempre ell responia el mateix: «sempre vigila les teves mans». Mai els nens ho comprenien. Com n'eren de luxurioses, les mans! Era veure un llibre i li tremolaven com la fullaraca dels seus carrers. Aqueixa, no cap altre defecte dels que buscaven els seus molts i variats enemics, aqueixa era la seva debilitat. Un llibre apareixia davant i... oh, ja estava llegint una història.

Aquesta vegada, tenia davant una de les clàssiques. La seva pell sospirava clara com una lluna tardorenca. Els seus ulls, daurat sobre espès blanc, recordaven a l'home el seu propi ofici de regent. Va obrir amb delicadesa l'enemiga que tenia davant i, en prostrar l'esguard, va veure uns cabells rossos, groguencs per l'antiguitat, que li van recordar de nou la seva joventut. La primera vegada va ser fa... no entenia De Pas llavors. Un hipòcrita, un corrupte. Ell, que lluitava justament contra la corrupció, salvaria el món de la tirania. Defensaria la lectura fins a la mort. Per sort, ja feia molt que havia mort, així que ja entenia el Magistral perfectament.

Passaven dues hores com dos segons. Era interessant, però va decidir canviar de llibre. Un altre cop, havia arribat al capítol on veien *Don Juan Tenorio* al teatre. Quina ràbia!; li recordava que no la tenia a la seva col·lecció quasi

alexandrina. Vejam quan la confiscaven d'algun revolucionari... La simbiosi perfecta. Aquells les trobaven i ell els perdonava parts de la condemna. Sabia que això, juntament amb la seva postura contrària envers l'ascens, provocava grans crítiques a les seves espatlles. Però a veure qui s'ho deia davant. Si no volia més poder era perquè no li permetria llegir, car estaria molt ocupat; menys potestat significaria tenir-ho prohibit. Vivia a una perfecta *aurea mediocritas*.

«Senyor regent!,» cridava una història insignificant mentre entrava. «Hem trobat aquesta abominació estranya i no sabem res. Ho havíem donat al director, però ens ha dit que t'ho passem perquè està en un idioma desconegut.» Així va existir i així va desaparèixer.

Quina era la urgència! Els llibres se'ls havien d'entregar cada setdia i avui era cincdia (noms que, per cert, va proposar ell mateix quan els van reformar); per què ho feien avui? Ah, ha estat el director, és clar... Si és el pare d'aquella Sofia. Vinga, seré bo amb ella, una mica de favoritisme mai fa mal a ningú. Va pensar a provocar-li més problemes per a veure quants llibres tindria *reservats*, però va recordar que l'obediència s'havia de recompensar. Quin seria el llibre que...

Ho era! Ho era! Era aquell! El del cavaller de blanc! En edició original? No podia ser, no podia ser... D'on havia tret un llibre com aquest, si l'idioma estava prohibit? Aquest secret el tenia molt ben guardat el picardiós... Li trontollaven les mans com les cames de la noieta del matí. Tremolaven molt. Molt. Molt. No podia ni obrir-lo. Va fer exercicis de respiració i, també, va veure la fitxa que l'acompanyava per a calmar-se una mica primer.

“Requisado de: Aurora Segalá y Estalella,” això era tot el que li interessava. Aurora! Sí que era una llum, la dona aquesta. Feia anys que la coneixia —l'havia atrapada essent un simple policia, quan la va trobar lligada perfectament amb el seu amat, el Revolucionari, el que va fer la Nit de Foc—, i des de llavors s'entenien sense paraules. Primer, va aconseguir que el seu estimat sortís de la presó encomanant-lo a un manicomi; ella li va donar una *Mil Mejores Poesías de todos los Tiempos*. Després, va permetre que el pogués visitar quan volgués; tot Calderón de la Barca per a ell. I ara? Ja era massa enviar el Revolucionari al manicomi al cap de pocs mesos d'ascendir; l'ajudava una vegada més? Una història en un idioma contrari al règim era un gran problema. Però ell era just. Seria just. Sense adonar-se'n, ja havia llegit vint capítols de la nova adquisició; potser va ser per això que va decidir fer-se el cavaller, com tant li agradava de petit. Si li donava un llibre

sobre cavallers, ho seria per ella també. Va redactar una carta a un metge concloent que l'Aurora aqueixa estava boja i que l'havien de portar al manicomi com més aviat millor. I la parella estava feta.

Sentint-se bé amb si mateix, va decidir permetre's un goig més. Caminava taral·leiant davant la seva biblioteca de pecats. Llavors va passar. Pam! Queia la porta i entraven deu agents de la secreta: tres trets al pulmó i el regent va quedar estès al sòl. O això és el que va pensar que passaria quan va començar a llegir sobre Ílion en grec original, una de les majors relíquies de la col·lecció quasi alexandrina. Cavava la seva tomba! Com no se n'havia adonat abans? Cada vegada li portaven menys llibres: com menys revolucionaris hi hagués, menys llibres tindria. Estava acabant amb la delicada homeòstasi del seu propi ecosistema.

Però tampoc li va preocupar per massa temps: als dos cants ja se l'havia ocorregut una solució. Si els revolucionaris eren caducs, només havia de fer més! Qui seria el candidat... Perfecte! Mataria dos pardals d'un tret. La joveneta es faria revolucionària i recompensaria el seu fidel. Als vint, els primers tastets literaris; als vint-i-cinc, fundaria un grupet i, complint els trenta, es penediria i esdevindria una gran boníssima ciutadana rectora. Una vida era decida en uns instants.

Va redactar una carta al director —en paper, òbviament— i va amagar el missatge davant els nassos de tothom: agafaves una lletra cada set, li sumaves dues i la converties a fonemes grecs. Va fer-la enviar i a l'hora ja veia resposta. El segell estava manipulats, però sabia que tampoc ho podien llegir. «Cremat el paper, la decisió es durà a terme sense impediments.» Tenia un genitiu absolut i un matís de mitjana! Com n'era de graciós, aquell director. Un veritable diable de la picaresca.

El destí de Vilallarnova s'havia decidit: la pròxima regenta ja havia estat escollida amb *quorum*. Dues persones estaven d'acord amb un mateix pla i objectiu, 66% de vots a favor eren suficients per a una vida. Llavors, un dubte va arribar: ell també havia estat escollit així? Però tampoc li va importar: era feliç amb els llibres. Així, la ciutat de Vilallarnova va continuar grisenca. Com sempre ho havia estat.

La joveneta tornava a la vida en núvols d'una tardor que li provocava calfreds. Va creure sentir sobre el cos el vent octubre i calculat d'un perfecte déu.